
Saksnr: 2020/48608-14
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet		
Fylkestinget		

Forvaltningsrevisjon tannhelse - Revisjonsrapport

Forslag til innstilling

På bakgrunn av gjennomført forvaltningsrevisjon innan tannhelse ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for at det vert sett i verk tiltak for å:

1. Inngå samarbeidsavtalar med alle kommunar i fylket, og etablere system som sikrar ei god og tilstrekkeleg rapportering på inngåtte avtalar
2. Prioritere å revidere samarbeidsavtalane med barnevern og statlege asylmottak
3. Evaluere om samarbeidsavtalane fungerer som føreset, inkludert evaluere om avtalane er tilstrekkeleg tydeleg for dei partane som skal bruke dei
4. I større grad kunne gi eit regelmessig og oppsøkjande tilbod til personar med ruslidingar og eldre, langtidssjuka og uføre i heimepleie
5. Sørge for at tilrettelagde tannhelsetilbod til tortur- og overgrepsette og personar med sterk angst for tannbehandling (TOO-tilbod) og tilbod til betalande pasientar ikkje går ut over tilbodet til pasientar i prioriterte grupper
6. Vurdere om det er behov for tiltak knytt til at nokre tilsette opplever at dei ikkje har ressursar til å gje tannbehandling av god nok fagleg kvalitet
7. Sørge for at rutinar for journalrevisjon blir gjort kjent for og følgt av alle tannklinikkane
8. Utarbeide oversikt over kva tilleggskompetanse som finst på tannklinikkane, slik at kompetansen ved behov kan nyttast på tvers
9. Etablere eit system for å halde oversikt over klager innan tannhelsetenesta for å vere kjend med talet på klagar og for å nytte desse i forbetningsarbeid på tvers av tannklinikkane
10. Vurdere om det er behov for retningslinjer og meir informasjon om tilrettelagde tannhelsetilbod til tortur- og overgrepsette og personar med sterk angst for tannbehandling (både pasientretta informasjon og retningslinjer til internt bruk)
11. Sikre at tilsette i tannhelsetenesta kan førebyggje, avdekke og avverge vald, overgrep og omsorgssvikt, mellom anna ved å sørge for at:
 - a. det ligg føre tilstrekkelege system, rettleiarar og rutinar til hjelp i arbeidet
 - b. tilsette har tilstrekkeleg kompetanse
 - c. tilsette har tilgang på ressurspersonar som kan kontaktast for råd og rettleiing
 - d. tilsette er kjent med at helsepersonell har ei sjølvstendig meldeplikt til barnevernet og kva meldeplikta inneberer
12. Sørge for at det blir utarbeidd realistiske budsjett for tannhelsetenesta, mellom anna ved å:

- a. utarbeide skriftlege rutinar for budsjettprosessen, som beskriv kva forhold som skal vurderast, kven som skal involverast, kva tidspunkt ulike aktivitetar og oppgåver skal gjennomførast og kven som har ansvar for dei ulike oppgåvene i prosessen
 - b. identifisere og dokumentere kva tiltak som er nødvendig for å lukke budsjettavviket ved tannhelsetenesta sitt kompetansesenter (TkVestland)
 - c. utarbeide realistiske og korrekte budsjett for alle relevante nivå av tannhelsetenesta der alle kjente inntekter, utgifter og kostnadsdrivarar blir vurdert og tatt omsyn til
 - d. innføre kvalitetssikringstiltak av budsjetta
 - e. vurdere om klinikkleiarar bør ha ei større rolle i utarbeiding av budsjett for tannklinikkane
 - f. etablere betre system for økonomirapportering for alle relevante nivå av verksemda som gjer det mogeleg å setje i verk tiltak undervegs i året ved avvik frå budsjett
13. Sørgje for at føring av rekneskapen blir gjort i samsvar med forskrift om føring av adskilde rekneskap, og under dette også:
- a. Få oversikt over konkurransesituasjonen i dei områda fylkeskommunen tilbyr tenester til betalande pasientar, inkl. vurdere om TkVestland er i konkurranse med private tilbydarar
 - b. Vurdere å gjere fordelinga av inntekter og utgifter for tenester til prioriterte pasientar og betalande pasientar oftare enn berre ved årsslutt, til dømes tertialvis, slik at det undervegs i året er mogeleg å setje i verk tiltak ved risiko for kryssubsidiering
14. Utarbeide rutinar for fakturering av kommunar og NAV
15. Fylkestinget ber også om at fylkesrådmannen lagar ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.10.2021 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Samandrag

Deloitte har no gjort ferdig forvaltningsrevisjon innan tannhelse og revisjonsrapport er levert. Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal handsame rapporten og vedta innstilling til fylkestinget som gjer endeleg vedtak i saka.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Rapport frå forvaltningsrevisjon av tannhelsetenesta i Vestland fylkeskommune

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune vedtok i møte 11.05.2020 å be Deloitte gjennomføre forvaltningsrevisjon innan tannhelse. Av den godkjende prosjektplanen går det fram at forvaltningsrevisjon innan tannhelse har slikt føremål:

Føremålet med forvaltningsrevisjonen vil vere å undersøke om prioriterte grupper tannhelsetenester får tilbod om dette og om økonomistyringa knytt til tannhelsetenesta er tilfredsstillande.

Med bakgrunn i føremålet er det utarbeidd følgjande problemstillingar som er undersøkt:

1. *I kva grad gjev Vestland fylkeskommune eit tilfredsstillande tilbod om tannhelsetenester til prioriterte grupper, i samsvar med regelverket?*
 - a. *Er det etablert system og rutinar for å sikre at dei prioriterte gruppene får informasjon om den tannhelsetenesta dei har krav på?*
 - b. *I kva grad er samhandlinga mellom fylkeskommunen og andre tenesteytarar innan helsevesenet (t.d. kommunale etatar og institusjonar) tilfredsstillande, når det gjeld å sikre tilbod om tannhelsetenester til prioriterte brukargrupper?*
 - c. *Har fylkeskommunen tilstrekkelege rutinar for å identifisere prioriterte brukargrupper sitt behov for tannhelsetenester?*
 - d. *Gir fylkeskommunen eit regelmessig og oppsøkjande tilbod til prioriterte grupper, jf. lov om tannhelsetenester §1-3?*
 - e. *Korleis sikrar fylkeskommunen at tilbodet til betalande pasientar ikkje går ut over tilbodet til dei prioriterte gruppene?*
 - f. *I kva grad opplever tilsette ved tannklinikkane at dei har ein ressursituasjon som gjer at dei kan gje tannbehandling av god nok fagleg kvalitet?*
 - i. *I kva grad er økonomiske omsyn styrande for kva behandlingsform ein vel for den einskilde pasient?*
 - g. *I kva omfang mottok tannhelsetenesta klagar?*
 - i. *Kor mange av klagarane får medhald når dei klagar til fylkeskommunen?*
 - ii. *Kor mange saker blir sendt vidare til fylkesmannen i Vestland og kva er resultatet i desse sakene?*
 - h. *I kva grad blir pasienter henvist til TOO-teama i fylkeskommunen (eit tilrettelagt tannhelsetilbod til tortur-og overgrepsette og personar med sterk angst for tannbehandling)?*
2. *I kva grad ivaretek fylkeskommunens sitt ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vald og seksuelle overgrep?*
 - a. *I kva grad opplever tannklinikkane i Vestland at det er lagt til rette for at dei er i stand til å forebygge, avdekke og avverge vald og seksuelle overgrep?*
 - i. *I kva grad meiner tilsett ved tannhelsetenesta at dei har tilstrekkeleg kompetanse til å avdekke og avverge vald og seksuelle overgrep?*
 - ii. *I kva grad meiner tilsett at det ligg føre tilstrekkelege system, rettleiarar og rutinar til hjelp i arbeidet med å forebygge, avdekke og avverge vald og seksuelle overgrep?*
 - b. *I kva grad melder tilsette ved tannklinikkane i Vestland eventuell bekymring til barnevernet?*
3. *Har fylkeskommunen tilstrekkeleg økonomistyring innan tannhelsetenesta?*
 - a. *Har fylkeskommunen gode system for å sikre realistisk budsjettering innan tannhelsetenesta?*

- b. *Har fylkeskommunen tilfredsstillende system for å skilje mellom inntekter (inkludert tilskot) og utgifter knytt til tannhelsetenesta sitt spesialisttilbod, tilbod til prioriterte grupper og tilbod til vaksne betalende pasientar?*
- i. *Er fylkeskommunen sitt system for å skilje mellom inntekter og utgifter tilstrekkeleg til at fylkeskommunen tilfredsstillar Forskrift om krav til føring av atskilte regnskaper mv, av 19.12.2014?*
 - ii. *Er fylkeskommunen sitt system for å skilje mellom inntekter og utgifter tilstrekkeleg til at fylkeskommunen har tilfredsstillende styringsinformasjon i rekneskapen?*
- c. *Har fylkeskommunen tilfredsstillende rutinar for fakturering av betalende klientar?*

Av rapporten går det fram at Deloitte har gjort slik avgrensing i arbeidet

Bergen fengsel klinikkområde og tannlegevakten i Bergen har ikkje vore omfatta av undersøkinga.

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har ansvar for å gjennomføre slike revisjonar. Det er likevel fylkestinget som har avgjersmynde i saka, etter innstilling frå kontrollutvalet, når revisjonsrapport ligg føre, jf. kommunelova § 23-3.

Vurderingar og verknader

Deloitte har no gjort ferdig forvaltningsrevisjon innan tannhelse, revisjonsrapport er levert og ligg ved. Rapporten har vore send til uttale til fylkesrådmannen og uttalen går fram av vedlegg 1 i rapporten.

Deloitte har i denne forvaltningsrevisjonen nytta dokumentanalyse, intervju, spørjeundersøking, statistisk analyse og verifisering og høyring som metodar. Etter sekretariatet si vurdering har Deloitte levert ein særskild god rapport som er i samsvar med kontrollutvalet si bestilling.

Sekretariatet har m.a. merka seg at Deloitte konkluderer slik i punkt 6 konklusjon og tilrådingar:

«Etter tannhelsetenestelova skal fylkeskommunen gi eit regelmessig og oppsøkjande tannhelsetilbod til pasientar i prioriterte grupper. Dette omfattar barn og ungdom til og med 18 år, psykisk utviklingshemma, eldre, langtidssjuka og uføre i institusjon og heimesjukepleie, ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret, personar med ruslidingar og fengselsinnsette. Undersøkinga viser at det er variasjon når det gjeld i kva grad fylkeskommunen klarer å gi eit regelmessig og oppsøkjande tilbod til dei ulike prioriterte gruppene.»

Vidare går det fram av dette at Deloitte tilrår at Vestland fylkeskommune sett i verk tiltak for å sikre følgjande:

1. *Sørgje for å inngå samarbeidsavtalar med alle kommunar i fylket, og etablere system som sikrar ei god og tilstrekkeleg rapportering på inngåtte avtalar*
2. *Prioritere å revidere samarbeidsavtalane med barnevern og statlege asylmottak*
3. *Evaluerer om samarbeidsavtalane fungerer som føreset, inkludert evaluere om avtalane er tilstrekkeleg tydeleg for dei partane som skal bruke dei*
4. *Vurdere om det er mogeleg å setje i verk tiltak for å i større grad kunne gi eit regelmessig og oppsøkjande tilbod til personar med ruslidingar og eldre, langtidssjuka og uføre i heimepleie*
5. *Sørgje for at TOO-tilbod og tilbod til betalende pasientar ikkje går ut over tilbodet til pasientar i prioriterte grupper*
6. *Vurdere om det er behov for tiltak knytt til at nokre tilsette opplever at dei ikkje har ressursar til å gje tannbehandling av god nok fagleg kvalitet*

7. *Sørgje for at rutinar for journalrevisjon blir gjort kjent for og følgt av alle tannklinikkane*
8. *Utarbeide oversikt over kva tilleggskompetanse som finst på tannklinikkane, slik at kompetansen ved behov kan nyttast på tvers*
9. *Etablere eit system for å halde oversikt over klager innan tannhelsetenesta for å vere kjend med talet på klagar og for å nytte desse i forbetningsarbeid på tvers av tannklinikkane*
10. *Vurdere om det er behov for retningslinjer og meir informasjon om tilrettelagde tannhelsetilbod til tortur- og overgrepsetatte og personar med sterk angst for tannbehandling (både pasientretta informasjon og retningslinjer til internt bruk)*
11. *Sikre at tilsette i tannhelsetenesta kan førebyggje, avdekke og avverge vald, overgrep og omsorgssvikt, mellom anna ved å sørgje for at:*
 - a. *det ligg føre tilstrekkelege system, rettleiarar og rutinar til hjelp i arbeidet*
 - b. *tilsette har tilstrekkeleg kompetanse*
 - c. *tilsette har tilgang på ressurspersonar som kan kontaktast for råd og rettleiing*
 - d. *tilsette er kjent med at helsepersonell har ei sjølvstendig meldeplikt til barnevernet og kva meldeplikta inneberer*
12. *Sørgje for at det blir utarbeidd realistiske budsjett for tannhelsetenesta, mellom anna ved å:*
 - a. *utarbeide skriftlege rutinar for budsjettprosessen, som beskriv kva forhold som skal vurderast, kven som skal involverast, kva tidspunkt ulike aktivitetar og oppgåver skal gjennomførast og kven som har ansvar for dei ulike oppgåvene i prosessen*
 - b. *identifisere og dokumentere kva tiltak som er nødvendig for å lukke budsjettavviket ved TkVestland*
 - c. *utarbeide realistiske og korrekte budsjett for alle relevante nivå av tannhelsetenesta der alle kjente inntekter, utgifter og kostnadsdrivarar blir vurdert og tatt omsyn til*
 - d. *innføre kvalitetssikringstiltak av budsjetta*
 - e. *vurdere om klinikkleiarar bør ha ei større rolle i utarbeiding av budsjett for tannklinikkane*
 - f. *etablere betre system for økonomirapportering for alle relevante nivå av verksemda som gjer det mogeleg å setje i verk tiltak undervegs i året ved avvik frå budsjett*
13. *Sørgje for at føring av rekneskapan blir gjort i samsvar med forskrift om føring av adskilde rekneskap, og under dette også:*
 - a. *Få oversikt over konkurransesituasjonen i dei områda fylkeskommunen tilbyr tenester til betalande pasientar, inkl. vurdere om TkVestland er i konkurranse med private tilbydarar*
 - b. *Vurdere å gjere fordelinga av inntekter og utgifter for tenester til prioriterte pasientar og betalande pasientar oftare enn berre ved årsslutt, til dømes tertialvis, slik at det undervegs i året er mogeleg å setje i verk tiltak ved risiko for kryssubsidiering*
14. *Utarbeide rutinar for fakturering av kommunar og NAV*

Som det går fram av desse tilrådingane registrerer sekretariatet at rapporten peikar på tildels store utfordringar når det gjeld tannhelsetenesta i Vestland fylkeskommune.

Konklusjon

Kontrollutvalet har eit særskilt ansvar for å følgje opp at fylkestinget sine vedtak i samband med handsaming av revisjonsrapportar vert følgd opp. Det vert vist til Kommunelova § 23-2, e) der det står dette:

«kontrollutvalget skal påse at

e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandling av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.»

Forslag til innstilling i saksframlegget, byggjer på forslag til tiltak i rapporten. Det vert dessutan tilrådd at fylkesrådmannen vert beden om å lage ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.10.2021 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.